

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.375.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11238 Pani Posłanki Małgorzaty Pępek, w sprawie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami ze środków PFRON, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że środki na realizację zadań określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, dalej również jako „ustawa o rehabilitacji”) nie są przekazywane i dzielone przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 1 przywołanego aktu środki funduszu na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań przekazuje samorządom wojewódzkim i powiatowym Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Powiat (miasto na prawach powiatu) otrzymuje kwotę środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na realizację zadań wynikających z art. 35a ww. ustawy na podstawie algorytmu. Następnie, zgodnie z art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji, rada powiatu w formie uchwały ustala zadania, na które przeznaczy środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1.

To rada powiatu określa zadania, a co za tym idzie wysokość środków na ich realizację, w tym na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, decydując tym samym, które zadania i w jakim zakresie dofinansować.

Podjęmując decyzję o przeznaczeniu środków PFRON, rada powiatu powinna uwzględnić postanowienia powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych i aktualne, zidentyfikowane potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców.

Warunki, które powinny spełniać osoby z niepełnosprawnościami ubiegające się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, tryb składania i rozpatrywania wniosków, wysokość dofinansowania, a także sposób jego przyznawania i przekazywania ze środków PFRON określają przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. poz. 1694, z późn. zm.). Rozporządzenie nie zawiera uregulowań dotyczących stosowania przy rozpatrywaniu wniosków „systemu punktowego”, o którym mowa w wystąpieniu.

W procesie rozpatrywania wniosku o dofinansowanie uwzględnia się stopień i rodzaj niepełnosprawności wnioskodawcy oraz jej wpływ na możliwość realizowania przez niego codziennych kontaktów społecznych. Na korzyść wnioskodawcy uwzględnia się fakt niekorzystania przez niego z dofinansowania w roku poprzednim. Każdy złożony przez osobę z niepełnosprawnościami wniosek o dofinansowanie wymaga indywidualnej oceny i rozpatrzenia przez realizatora zadania pod kątem rodzaju oraz stopnia niepełnosprawności i jednostkowych potrzeb wnioskodawcy. Jakiegokolwiek przyjęte przez samorządy powiatowe

regulacje wewnętrzne, które odnoszą się do składania i rozpatrywania wniosków nie mogą naruszać przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ww. rozporządzenia poprzez rozszerzenie lub zawężenie postanowień tych aktów.

Trzeba zaznaczyć, że zadania określone w art. 35a ust. 1 ww. ustawy, w tym dotyczące dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, są zadaniami ustawowymi powiatu (miasta na prawach powiatu), które powiat wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, z późn. zm.).

Wyjaśniam, że - zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - środki PFRON na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań przekazywane są przez prezesa zarządu Funduszu samorządowi wojewódzkim i powiatowym na wyodrębniony rachunek bankowy, według algorytmu. Art. 48 ust. 3 tego aktu stanowi, że algorytm, o którym mowa w ust. 1, powinien uwzględniać w szczególności liczbę mieszkańców, liczbę osób z niepełnosprawnościami i liczbę uczestników funkcjonujących warsztatów terapii zajęciowej w powiecie, a także kwotę przewidzianą w planie finansowym Funduszu na dany rok przeznaczoną na realizację przez samorządy zadań oraz kwotę zobowiązań finansowanych ze środków Funduszu z tytułu realizacji umów zawartych do 31 grudnia roku poprzedzającego rok, dla którego jest obliczana wysokość środków. Wpływ na wysokość kwoty środków PFRON przekazywanych samorządowi powiatowemu ma nadto liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami i poszukujących pracy osób z niepełnosprawnościami w powiecie.

Plan finansowy PFRON, określający przeznaczenie środków na poszczególne cele wydatków, ustanawiany jest na podstawie założeń, o których mowa w art. 34 ust. 6 pkt 3 ustawy o rehabilitacji, stanowiących o podziale zadań na obligatoryjne i priorytetowe, zaś wysokość tych środków wiąże się ściśle ze źródłem pokrycia, tzn. planowanym stanem przychodów (wpłat pracodawców i wysokości dotacji budżetowej), jak również obowiązującymi w danym zakresie przepisami, które musi uwzględniać. Fundusz zobligowany jest w pierwszej kolejności do zabezpieczenia środków finansowych na obligatoryjne zadanie z zakresu rehabilitacji zawodowej, jakim jest dofinansowanie wynagrodzeń dla osób niepełnosprawnych na podstawie art. 26a ww. ustawy.

W związku z powyższym należy zauważyć, że kwota środków PFRON przynależnych określonego powiatowi wynika z podziału ogólnej kwoty środków Funduszu z zastosowaniem wzoru określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządowi wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, z późn. zm.).

Nie istnieje podstawa prawna, która umożliwiłaby przyznawanie środków PFRON na indywidualne prośby samorządów, bowiem podziału środków - również tych dodatkowych, bez względu na ich wysokość - dokonuje się według algorytmu dla wszystkich samorządów, zgodnie z przepisami przywołanego rozporządzenia. Należy przy tym podkreślić, że przekazanie dodatkowych środków samorządowi powiatowemu uzależnione jest od możliwości finansowych PFRON.

Obecnie trwają prace nad opracowaniem planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na 2026 r. Analizowana jest też możliwość

zwiększenia środków na przelewy redystrybucyjne dla samorządów wojewódzkich i powiatowych w stosunku do lat ubiegłych. Jednakże, dopóki prace te się nie zakończą, nie można określić ostatecznego poziomu finansowania.

Należy też podkreślić, że zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym powiat wykonuje określone innymi ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie m.in. wspierania osób z niepełnosprawnościami. Określone przepisem art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej mieszczą się w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnościami, którego realizacja jest kompetencją powiatu. Nakłada je na powiat akt prawny rangi ustawowej. Dlatego też dofinansowanie ze środków PFRON do realizacji rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami jest formą częściowego wsparcia, a nie całościowym pokrywaniem kosztów zadań własnych samorządu terytorialnego. Szczególne powinności w stosunku do osób z niepełnosprawnościami nie mogą spoczywać wyłącznie na organach administracji rządowej, ponieważ każda z tych osób jest też pełnoprawnym członkiem społeczności lokalnej, której władze winny dbać o dobro wszystkich mieszkańców.

Jednocześnie informuję, że turnus rehabilitacyjny nie jest jedyną formą rehabilitacji z jakiej mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami. Istnieje bowiem możliwość skorzystania z różnych form rehabilitacji finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia (ambulatoryjnej lub wyjazdu na rehabilitację uzdrowiskową).

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/